

KATEDRA KULTUROLOGIE FILOZOFICKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY

Autor práce: Martin Ekrt

Název práce: *Vznik a vývoj pornografie*

Oponent práce: PhDr. Barbora Půtová, Ph.D.

Vedoucí práce: PhDr. Martin Soukup, Ph.D.

POSUDEK OPONENTKY BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

TÉMA A ČLENĚNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Předmětem bakalářské práce *Vznik a vývoj pornografie* je teoretická analýza pornografie. Autor ve své práci chronologicky a systematicky zpracoval vývoj pornografie od starověku po postmodernu. V předložené koncepci vychází z poznatků z oblastí historie, sociologie, psychologie a v neposlední řadě i sexuologie.

KONCEPCE A STRUKTURA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

V samotném úvodu se autor zaměřuje na pojem pornografie a jeho dekonstrukci. Výstižně uvádí, že definic existuje velké množství, stejně jako rigidní snahy řadit pornografii „do jakési špinavé subkultury nehodné zájmu většinové společnosti.“ (Ekrt 2012: 6) V této části však postrádám autorskou definici, jejímž prostřednictvím by aspirant vyjádřil vlastní stanovisko a přístup k tomuto fenoménu. S důrazem na význam dekonstrukce v intencích Jacquese Derridy, tedy odolávání tyranii Jednoho, tyranii logu a západní metafyziky přímo v jazyce, o to více je třeba nově a nezávisle definovat konkrétní jev nebo problematiku. Jako oponentka práce jsem přesvědčena, že „pornografie představuje literární a uměleckou formu ztvárnění lidského těla a jeho projevů, jež vznikla za účelem potěšení, pobavení, rozkoše i podnícení fantazie. V oblasti pornografie lze překračovat hranice únosnosti, které se však proměňují v závislosti na kultuře, epoše i osobnostní konfiguraci jednotlivce. Pornografie se může omezit jak na voyeurství, tak dosahovat dimenze lechtivé perverzity nebo vstupovat až za hranice hrubého násilí.“ Z této perspektivy hodnotím pornografii, usiluji o její etablování a nahlížím na Vaši práci.

V další části práce autor přistupuje k počátkům pornografie a výstižně zdůrazňuje roli křesťanství v otázkách a hodnocení sexuality a tělesnosti. Podobně se zaměřuje i na blízkost bolesti a sexuality, jež se intenzivně setkávají v zobrazení mučednictví. Za mezník demokratizace zobrazení lidského těla považuje vynález knihtisku. Současně však neopomíjí ani pornografickou literaturu. Kromě markýze de Sade vyzdvihuje i Johna Clelanda a jeho román *Paměti rozkošnice*. Vedle zahraničních představitelů uvádí také české spisovatele. Za nedostatek zde považuji skutečnost, že některé z titulů autor neopírá o primární literaturu. Také vývoj pornografické literatury ve 2. polovině 20. století je omezen pouze na nominaci několika jmen (beatnická generace). Autor nezohlednil tak zásadní díla, k nimž patří například romány *Ptáčci* (Anaïs Nin), *Příběh O* (Pauline Réage), *Hrad oběti* (Bernard Noël), *Sexuální život Kateřiny M.* (Catherine Millet), *Vlhká místa* (Charlotte Roche) a v nespolední řadě i *Michaela* (Miloš Urban) nebo *Hračka* (Sylva Lauerová).

Po analýze pornografické literatury autor přistupuje k médiu fotografie, jež transformovala vnímání nahoty. Fotografie se stala zejména ústřední v pánských magazínech. Aspirant proto vyzdvihl tři ústřední časopisy – Playboy, Penthouse a Hustler, až do současnosti určující trh pornografického průmyslu. Jejich zakladatelé by mohli být předmětem samostatných studií, navíc sehráli primární roli v otázce prosazování svobody, svobodného vyjadřování a pochopitelně pornografie. Žaloby a napadání, doprovázející vznik těchto časopisů, ovšem například v asijských zemích přetrvávají dodnes. Dále autor logicky přistupuje k filmovému médiu a dochází až k internetu, neomezenému prostoru pornografie. Výstižně proto poznamenává: „*Pornografie na internetu se poprvé dostává mimo dosah cenzury.*“ (Ekrt 2012: 57)

Závěr bakalářské práce považuji za jednu z nejhodnotnějších pasáží práce, kde autor prosadil „vlastní hlas“. Zejména vyzdvihují třetí závěr (konstatování), podle něhož se proměňuje pouze médium, nikoliv míra odhalení, nestoudnosti nebo vulgarizace sexuality. Každé nové médium, které ztvárňuje konkrétní motiv, nebylo zpravidla po svém zavedení akceptováno, naopak spíše odmítáno. To stejné se vztahuje ke konkrétním artefaktům, jež dnes naopak můžeme obdivovat. Pornografie se přizpůsobuje médiu a jeho možnostem. Jiné vyjádření umožňovala grafika, jiné dovoluje internet.

Volba tématu:

1. Mimořádně aktuální
- 2. Aktuální pro danou oblast**
3. Užitečné a prospěšné
4. Standardní úroveň
5. Neobvyklé

- Cíl práce a jeho naplnění: **1. Vhodně zvolený cíl, který byl naplněn**
2. Vhodně zvolený cíl, který byl částečně naplněn
3. Vhodně zvolený cíl, který nebyl naplněn
4. Nevhodně zvolený cíl
- Struktura práce: 1. Originální – zdařilá
2. Logická – systémová
3. Logická – tradiční
4. Pro dané téma tradiční
5. Pro dané téma nevhodná
- Práce s literaturou: 1. Vynikající, použity dosud neběžné prameny
2. Velmi dobrá, použity nejnovější dostupné prameny
3. Dobrá, běžně dostupné prameny
4. Slabá, zastaralé prameny
- Přínosy bakalářské práce: 1. Originální, inspirativní názory
2. Ne zcela běžné názory
3. Vlastní názor argumentačně podpořený
4. Vlastní názor chybí
- Uplatnění bakalářské práce v praxi a ve výuce:
1. Práci lze uplatnit v praxi
2. Práci lze uplatnit ve výuce
3. Vhodná pro publikování
4. Práci nelze příliš využít ani v praxi ani při výuce
- Formální stránka: 1. Výborná
2. Velmi dobrá
3. Přijatelná
4. Nevyhovující
- Jazyková stránka: 1. Stylistika a) výborná
b) velmi dobrá
c) dobrá
d) nevyhovující
2. Gramatika a) výborná
b) velmi dobrá
c) dobrá
d) nevyhovující

OTÁZKY K OBHAJOBĚ

V průběhu obhajoby bude aspirant vyzván, aby objasnil distinkci mezi erotikou a pornografií. Vyjádří se i k otázce, jakým způsobem zamýšlí rozšířit bakalářskou práci (aspekty, témata a autoři).

CELKOVÉ HODNOCENÍ

Obecně je možné konstatovat, že práce splňuje požadavky kladené na odborné, stylistické a obsahové parametry bakalářské práce. Autor formuloval cíl své práce, podřídil mu celkovou koncepci a metodiku zpracování jednotlivých tematických okruhů. Přínos práce lze spatřovat ve snaze nezatíženě a systematicky analyzovat problematiku pornografie, považovanou i dodnes mnohdy za „nemístnou“. Kladem je také autorovo úsilí nastolit novou vývojovou koncepci. Pozitivně oceňuji, že práci nedoplňuje ani tiše nedošeptává (*sic*) obrazová příloha.

Za faktor, jenž snižuje kvalitu bakalářské práce, považuji mísení odborného a popularizačního stylu. To dokládají názvy některých kapitol (např. *Udělejte „sýr“* nebo *Přitvrdíme*), případně expresivita některých vět: „*Utrpení spojené s extaticky orgastickým prožitkem odchodu k Bohu, vytvořilo jakousi sadomasochistickou tradici západní společnosti.*“ (Ekrt 2012: 16) Ačkoliv samotné téma pornografie může čtenáře a badatele ovlivňovat, je třeba odstupu a objektivního jazyka. Ten je totiž jediným prostředkem, jak rehabilitovat pornografii a adekvátně ji zakotvit ve vědních disciplínách.

Doporučuji bakalářskou práci Martina Ekrta k obhajobě.

V Praze 4. 9. 2012

PhDr. Barbora Půtová, Ph.D.